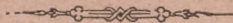

Отчетъ

о дѣятельности Гатчинскаго Православнаго Эстонскаго Церковно-приходскаго Попечительства

за 1904—1905 годы.

ФЕЛЛИНЪ.

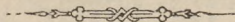
Печатано въ типографіи А. Ю. Пеега.

ОТЧЕТЪ

о дѣятельности Гатчинскаго Православнаго Эстонскаго Церковно-приходскаго Попечительства

за 1904—1905 годы.

Tartu tsensura
archivist 1912.

ФЕЛЛИНЪ.

Печатано въ типографіи А. Ю. Пеета.

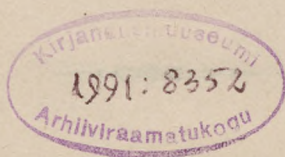
ОТРЕТЪ

о дѣлѣхъ въ Латвійской Губерніи
о дѣлѣхъ въ Рижской Губерніи

Печатать дозволяется. — Рига, 8. марта, 1906 года.

Цензоръ протоіерей Н. ЛЕЙСМАНЪ.

32 1904—1905 годъ

1906 г. м. 8

ОТРЕТЪ

о дѣлѣхъ въ Латвійской Губерніи

Велика и необъятна наша святая Русь... Много на ней живетъ разныхъ народовъ: одни изъ нихъ знаютъ Бога истиннаго, другіе еще ждутъ благовѣстія Христова. Изъ вѣрующихъ во Христа болѣе всего на Руси православныхъ, но есть и неприннадлежащія къ оградѣ святой нашей Церкви. Къ нѣкоторымъ изъ живущихъ на землѣ Русской христіанскимъ народамъ свѣтъ православія сталъ проникать лишь очень недавно.

Недалеко отъ Петербурга на западъ, за Нарову рѣку и Пейпусъ, живутъ давніе насельники нынѣшней Эстляндской и Лифляндской губерніи — эстонцы. Семьсотъ лѣтъ тому назадъ пришли къ нимъ нѣмцы и, подъ предлогомъ просвѣщенія ихъ христіанствомъ, покорили край огнемъ и мечемъ. Подъ нѣмецкимъ игомъ — въ рабствѣ — народъ стоналъ шестьсотъ лѣтъ. Только со времени покоренія края Императоромъ Петромъ I начала облегчаться участь несчастныхъ рабовъ. Императоръ Александръ Благословенный далъ имъ личную свободу, затѣмъ при Государѣ Николаѣ I сюда проникъ свѣтъ православія. Не смотря на самыя сильныя старанія нѣмцевъ, волею Провидѣнія не дано было погаснуть здѣсь свѣтильнику православія, но — Боже мой — въ какомъ убожествѣ свѣтилъ онъ и свѣтитъ отчасти и нынѣ, такъ какъ новообращенные были почти поголовно бѣдные безземельные батраки. Но и въ убогомъ нарядѣ научились они цѣнить святую православную вѣру, научились любить ея чудное, совершаемое на понятномъ для нихъ эстонскомъ языкѣ, богослуженіе, и рады, что держатъ вѣру ис-

тинную, ту же, которую спасается Государь нашъ и Русскій народъ.

Безземелье и нужда гонить эстонцевъ толпами къ выселенію въ ближайшія губерніи, да и въ отдаленные края. Много ихъ поселилось и въ Петербургской губерніи, но большая часть изъ нихъ здѣсь, какъ и всюду, остаются пока въ лютеранствѣ. Лютеране всюду обзавелись своими кирхами съ пасторами, школами, пріютами и благотворительными обществами. Также и въ Гатчинѣ у нихъ уже давно имѣется своя кирха. И знали про эту кирху все эстонцы, и шли на нее, какъ на маякъ, и лютеране, и православные. Трудно было за это винить православныхъ: не зная русскаго языка, они шли въ кирху за совѣтомъ, за справками, а за неимѣніемъ своей понятной службы — и помолиться. Тутъ ужъ противники православія не дремали и всякими правдами и неправдами совращали не имущихъ приста нища съ пути истины. Иновѣрные проповѣдники вѣнчали православныхъ, крестили у нихъ дѣтей. Сколько изъ-за этого было недоразумѣній! Сколько несчастныхъ людей стало! Многие изъ православныхъ, не зная, что бракъ, заключенный въ кирхѣ, — недѣйствителенъ, лѣтъ черезъ 10—15 принуждены были вновь повѣнчаться, но уже въ православной церкви. Прочихъ удерживаютъ насмѣшки иновѣрцевъ и всевозможныя обѣщанія ихъ руководителей. И вотъ — вблизи столицы православія новообратившіеся къ Св. Церкви чада ея, вмѣсто того, чтобы крѣпнуть въ вѣрѣ, уклонялись отъ нея, терялись. Не уѣзжавшіе на побывку на родину, помного лѣтъ не говѣли, а дѣти оставались безъ всякаго наученія, такъ какъ непонимающихъ русскаго языка въ начальныя школы не берутъ. Ходили они и въ мѣстный Соборъ, однако — какую они могли получить духовную пищу, коли не понимали рус-

скаго языка. Да и къ исповѣди имъ, какъ неконн-
мающимъ русскаго языка, трудно было идти. Во-
обще пристать къ православно-русскому народу имъ
было чрезвычайно трудно. Ихъ чуждались, опасаясь,
въ самомъ ли дѣлѣ они православные. Впрочемъ,
что тутъ удивительнаго, коли и въ настоящее время
есть образованные православные люди, которые на
эстонскаго священника смотрятъ, какъ будто на не-
совсѣмъ православнаго.

Что нужно было сдѣлать для этихъ заблудив-
шихся овецъ? Имъ нужно было дать пастыря, а
затѣмъ — засвѣтить и свой для православныхъ
эстонцевъ маякъ святой вѣры — храмъ Божій, подъ
кровомъ которой православный эстонецъ могъ нахо-
дить защиту и укрѣпленіе своей вѣрѣ, чтобы сюда
же могъ онъ приводить дѣтей своихъ для наученія
русской грамотѣ и наставленія въ православіи.

Наконецъ, подлежащими властями было обращено
вниманіе на безотрадное положеніе православныхъ
эстовъ въ Петербургской губерніи. Для нихъ стали
открывать приходы съ причтомъ, понимающимъ ихъ
языкъ. Такихъ приходовъ въ Петербургской губерніи 7.
Въ Петербургѣ для православнаго эстонскаго прихода
достраивается сейчасъ церковь и при ней школа. Въ
другихъ мѣстахъ эстонскіе приходы также имѣютъ
большую частію свои церкви и собственныя школь-
ныя помѣщенія. Одинъ только Гатчинскій приходъ
стоитъ особнякомъ. Ни церкви, ни собственного школь-
наго помѣщенія приходъ не имѣетъ. Въ настоящее
время, какъ извѣстно, богослуженіе для православ-
ныхъ эстонцевъ совершается въ Гатчинскомъ Пав-
ловекомъ Соборѣ, въ воскресные и праздничные дни,
послѣ поздней литургіи и требъ на русскомъ языкѣ.
Нерѣдко русское богослуженіе оканчивается въ пер-
вомъ часу дня, — ждутъ эсты, многіе слабые не
дождутся, расходятся по домамъ, а иные уходятъ

и въ сосѣдную лютеранскую церковь Торжественнаго же всенощнаго бдѣнія Гатчинскіе эсты такъ и не видали. Очевидно, что такое ненормальное положеніе богослужебнаго дѣла не можетъ дать благихъ результатовъ, тѣмъ болѣе, что эсты, какъ видѣли выше, еще слабы въ православіи. Всѣ силы прихода направлены теперь къ тому, чтобы пріобрѣсти евой уголокъ церковь-школу. Съ этой цѣлью основалось Приходское Попечительство. Съ трудомъ, однако, подвигается благое дѣло: средствъ мало. Въ настоящее время Попечительствомъ, на собранныя отъ добрыхъ людей пожертвованія, пріобрѣтенъ строевой матеріалъ: бревна, доски, плита и соколъ, на что затрачено безъ малаго 2000 рублей. Но на пріобрѣтеніе мѣста для постройки, на что нужно 3500 руб., и выстройку предположеннаго зданія — церкви-школы, средствъ пока нѣтъ. Остается молить Бога, чтобы Онъ вѣдомыми Ему путями послалъ ихъ для осуществленія мечты прихода — имѣть свой центръ.

Заодно съ заботами о постройкѣ, Попечительство устраивало въ нанимаемомъ нынѣ для школы помѣщеніи чтенія со свѣтовыми картинами, въ церкви за богослуженіемъ раздавались на счетъ Попечительства народу листки рел.-нравственнаго содержанія, пріобрѣтались и распродавались по дешевой цѣнѣ полезныя книги.

Попечительство оказывало и бѣднымъ прихода помощь въ видѣ единовременнаго и постояннаго пособія. Постоянное пособіе получали: А. Каккъ въ 1904 г. по 1 руб. въ мѣсяцъ, а въ 1905 г. по 50 коп., и Е. Пуркенъ въ 1904 г. до мая мѣсяца 4 руб. 50 коп. ежемѣсячно, а затѣмъ по 1 руб. 50 коп., а въ 1905 г. по 70 коп. ежемѣсячно. По ходатайству Попечительства же Е. Пуркенъ принята была въ Гатчинскій пріютъ „Ясли“, гдѣ она, безродная старушка,

безбѣдно доживаетъ остатокъ своихъ дней. Затѣмъ Попечительство выдавало и безпроцентныя ссуды нуждающимся крестьянамъ. Каждому, кто сколько-нибудь знакомъ съ крестьянскимъ бытомъ, извѣстно, какъ крестьянину иногда нужны не только десять или двадцать, но и нѣсколько рублей. Пала ли корова, лошадка, погорѣлъ ли крестьянинъ, Попечительство оказываетъ имъ посильную помощь ссудой, — капиталъ невеликъ, отдавать деньги въ собственность везоможно.

По примѣру прошлыхъ лѣтъ Попечительствомъ была устроена для дѣтей церковно - приходской школы 26 декабря елка. Въ 1904 году елка была въ помѣщеніи народной чайной Гатчинскаго Комитета Попеч. о народной трезвости, гдѣ дѣтямъ большую радость доставилъ мѣстный хоръ баламачниковъ. Въ 1905 г. елка была устроена въ помѣщеніи русской церковно-приходской школы при Соборѣ. Присутствовало много народу: — родители дѣтей и приглашенные гости. Средства на устройство елки были отпущены Попечителемъ школы — Петербургскимъ 2-ой гильдіи купцомъ П. В. Цыриномъ. Нужно засвидѣтельствовать, что и дѣти, благодаря, конечно, учителю, постарались не остаться въ долгу за подарки и за вниманіе прибывшихъ гостей: выразительное чтеніе дѣтьми стихотвореній и басенъ, стройное пѣніе духовныхъ и свѣтскихъ пѣсень были прослушаны гостями съ искреннимъ удовольствіемъ.

Это лѣтское торжество имѣетъ громадное воспитательное, а отчасти и религіозное значеніе. Въ этотъ день обыкновенно совершается въ Соборѣ торжественное соборное богослуженіе, за которымъ поютъ всѣ учащіеся дѣти (60 чел.) и любители изъ прихожанъ, поученія произносятъ прѣзбіе священники. Соборный причтъ и староста съ своей стороны всячески содѣйствуютъ этому торжеству.

Народу собирается много: приходят не только православные, но и лютеране, такъ какъ среди учащихся много дѣтей лютеранскаго вѣроисповѣданія

Попечительство приноситъ глубокую благодарность Попечителю школы П. В. Цырину, который, оказывая щедрое вспомошествованіе, даетъ возможность поднять школу на должную высоту.

За 1904 годъ сумма прихода составила изъ слѣдующихъ поступленій:

Отъ 1903 года оставалась . . . 122 руб 35 коп.

Собирали по подписнымъ листамъ нижеслѣдующія лица:

Е. Н фонъ Ульрихъ	113	руб.	—	коп.
А Війкъ	3	"	15	"
Д. Раммусъ	7	"	40	"
А. И. Руеръ	75	"	5	"
Е М Дьяконовъ	90	"	—	"
Свящ. Карпъ Ламбергъ	132	"	—	"
Разныя лица изъ прихожанъ . . .	33	"	2	"
Попечитель школы П. В. Цыринъ .	62	"	—	"

Пожертвовано:

М. П. Веревкинымъ	100	руб.	—	коп.
А Даниловымъ облигація С-Петербъ городск. Кред. Общ. въ 100 руб., проданная за 89 руб.	89	"	—	"
Геьер. П. Н Вережа 40% госуд рента въ 100 руб. прод. за 94 р.	94	"	—	"
Генер П. Н Богдановичъ	30	"	—	"
Изъ школы	12	"	50	"
М. П. Веревкинымъ	5	"	—	"
Д. Я. Катусомъ	5	"	—	"
М. А. Ооминой	3	"	—	"
Ламбергъ	5	"	—	"

За проданныя книги поступило	6 руб	47 коп.
Собрано за эстонск богослуже- ніемъ и вынуто изъ кружекъ Попечительства	49	" 54 "
На елку поступило пожертвованій	18	" 50 "
Отъ членовъ Попечительства	29	" 80 "
Съ лотереи	215	" — "

Всего наличными 1300 руб. 78 коп.,
въ томъ числѣ и деньги, вырученныя за поступив-
шія 0/0 бумаги.

Въ расходъ въ 1904 г. вошли слѣдующія статьи:

Бѣднымъ прихода	46 руб.	50 коп.
Наемъ спальной помѣщенія и на другія нужды школы	130	" — "
Канцелярскіе расходы	5	" — "
На покупку книгъ	32	" 86 "
Поѣздка съ пѣвчими въ уѣздъ для совершенъ эстонск. богослуженія	7	" 18 "
Полное священническое облаченіе	41	" 25 "
Нотариусу	12	" — "
На пѣвчихъ истрачено	7	" — "
Елка	11	" 56 "
Печатаніе отчета	12	" 88 "
Прочіе мелкіе расходы	21	" 5 "
За купленную дѣлянку лѣса въ счетъ I-ой трети уплачено	285	" 18 "
Упр. Удѣловъ уплачено залогоу	86	" — "
Гербовыя марки	5	" 60 "
За вырубку лѣса уплачено	236	" 98 "

А всего наличными 941 руб. 4 коп.

Въ остаткѣ къ 1-му января 1905 г. было налич-
ными 359 руб. 74 коп.

За 1905 годъ сумма прихода составила изъ слѣдующихъ поступленій :

Отъ 1904 года остатокъ	359	руб.	74	коп.
Собрано за эстонскимъ богослуженіемъ и вынута изъ кружекъ Попечительства	57	"	95	"
За проданныя книги выручено	3	"	35	"
Отъ П. Н. Богдановичъ	5	"	—	"
Д. Кальмъ	—	"	20	"
Отъ членовъ Попечительства	15	"	—	"
Взято въ долгъ	300	"	—	"
Процентовъ поступило	16	"	—	"
Отъ г-жи Е Бѣлдугиной	25	"	—	"
За остатки лѣса выручено	300	"	—	"
Получено изъ Духовной Консистеріи	228	"	—	"
(собранныхъ бывшимъ Эстонск священникомъ о. А. Симо)				
Отъ членовъ Попечительства	10	"	—	"
По сборной книгѣ, выданной изъ Дух Консистеріи, поступило	15	"	—	"
Всего 1335 руб. 24 коп.				

Сумму расхода въ 1905 г. составили слѣдующія статьи :

Бѣднымъ прихода	18	руб.	40	коп.
Пѣвчимъ	3	"	—	"
Прислугѣ школьной	6	"	—	"
Канцелярскіе расходы за 1905 г.	6	"	46	"
на 1906 г.	5	"	—	"
За книги выдано	7	"	67	"
Мелочные расходы	8	"	98	"
Уплочена Упр. Удѣловъ П -я треть денегъ за купленный лѣсъ	286	"	16	"

За привозъ бревень изъ Тихко- вицкой дачи уплачено	323 руб 90 коп.
Приемщику лѣса	15 " — "
За 15 ¹ / ₂ куб саж. плиты по 11 руб. саж уплачено	170 " — "
За пиление досокъ уплачено	121 " 72 "
За 100 саж. тесанной плиты (по- коля) уплачено	130 " — "
Перекачиваніе и чистка бревень	6 " " "
Прочіе расходы	17 " 45 "
Всего 1125 руб. 74 коп.	

Въ остаткѣ на 1 января 1906 года состояло — 209 руб. 50 коп., въ томъ числѣ специально на постройку церкви 179 руб. 74 коп.

Расходъ по устройству елки занесенъ въ школьную приходо-расходную книгу.

Составъ Попечительства въ отчетные годы.

Попечительство къ 1-му января 1906 года состояло изъ: председателя свящ. К. Ламберга, помощника его Ѳ. Саара, казначея М. Вейнберга, дѣлопроизводителя Ив. Яковсона и членовъ: Антсонъ К., Айдо А., Ардель М., Евгеніевъ Е., Кагу К., Кайсъ К., Кардинъ І., Китсе І., Коткасъ П., Кальмъ Д., Лаккъ М., Лаккуръ В., Луйскъ А., Лянбаумъ М., Мейбаумъ Ѳ., Мюръ И., Пертель А., Пыдеръ И., Пясмель Г., Таммъ М., Тяхтъ І., Тяхтъ Я., Ламбергъ Е., Симмъ А.

Въ 1904 году Попечительство имѣло 6, — а въ 1905 году 8 собраній. Предметами занятій на этихъ собраніяхъ были:

- 1) распредѣленіе денежныхъ пособій бѣднымъ;
- 2) утвержденіе денежной отчетности; 3) покупка

лѣса для постройки; 4) о вырубкѣ и вывозкѣ лѣса; 5) о богослуженіи; 6) о елкѣ для дѣтей школы; 7) о займѣ денегъ; 8) разсужденіе о мѣстѣ подъ постройку; 9) продажа остатковъ лѣса; 10) прошенія различнымъ лицамъ и въ разныя Учрежденія; 11) о причинахъ уклоненія въ ютлеранство и средствахъ противъ уклоненія.

Вся дѣятельность Попечительства изложена въ соотвѣтствующихъ протоколахъ, занесенныхъ въ шнуровую, за благочинническую печать, протокольную книгу.

Въ заключеніе отчета Попечительство изъясняетъ благодарность всѣмъ добрымъ людямъ, оказавшимъ личнымъ трудомъ, пожертвованіями деньгами и вещами чрезъ попечительство помощь и поддержку дѣлу православной миссіи среди мѣстныхъ эстонцевъ.

Лицъ, сочувствующихъ доброму дѣлу, Попечительство проситъ записываться въ члены-жертвователи со взносомъ по 1 руб. въ годъ. Въ пользу школы пожертвованія принимаются книгами, для основанія школьной библіотеки, и учебными вещами.

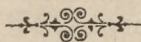

Aruanne

Gatshina Gesti Digeusu koguduse

Hoolekandja Seltsi tegewusfest.

a. 1904—1905.

A. Peet'i trüff, Wiljandis.

Печатать дозволяется. — Рига, 8. марта, 1906 года.

Цензоръ протоіерей Н. ЛЕЙСМАНЪ.

Viimase kahe aasta jooksul muretses Hoole-
tandja Selts agaraste selle eest, et kihelkonnale
koolimaja ning palwetoda ülesse ehitada. Selletar-
wis ostis Selts möödaläinud talwel ehituse mater-
jali (palgid, kiivid, lauad), mille eest ligi 2,000
rubla wälja sai antud. Lootus — temadel ehitusega
hakatust teha — ei läinud aga mitte täide. Tatis-
tuseks oli nimelt see, et kihelkonna poolt walitud
maatüki omanikud ei olnud weel luba saanud oma
platši ära müüa. Juba 1903 a. sai ülema Wai-
muliku Walitsuse käest nimetatud maatüki ostmiseks
5,000 rubla palutud, mis ka lubatud sai. Kui aga
ostu kontrakti kinnitamisest ette wõeti, tuli ilmsiks,
et ilma Walitsewa Senati lubata ei wõi maa
müüdud saada. Senatisse antud palwetirja peale
tuli soowitam wastus alles 1906 aasta algusel.
Selle aja jooksul sai annetud raha piiskopikonna
kooli-nõuukoogu poolt muu asjade peale ära tarwi-
tatud. Müüd andis Selts uueste palwetirja fiske,
endist abiraha paludes. Kui enne suwet raha wälja
antakse, siis wõib sel' aastal — Jumala abiga —
ehitust algada.

Ühes sellega kandis Selts hoolt ka kihelkonna
waeste eest, neile alatist ja ajutist abiraha andes.
Alatist abiraha 1904 — 1905 a. jooksul saiwad

G. Purken ja A. Ratt. Ajutist abiraha sai paljudele Dige- ja muu-usulistele isikutele annetatud. Teab ju igati, kui hädaste talupojal mõnikord raha tarvis läheb. Seda meeles pidades, aitab Seltz hädas olejaid, neile ilma protsentideta raha laenates.

Kooliruumides said udupiltidega ettelugemised peetud, kirikus rahvale waimuliku sisuga lehed jagatud, kasulikud raamatud odawa hinnaga müüdud — kõik Hooletandja Seltzi kulus.

Ragu ennegi, sai ka neil aastatel koolilastele teisel Kristuse sünnimise pühäl jõulupuu tehtud. 1904 a. oli jõulupuu rahwa theemaja ruumides, aga 1905 a. Wene Dige-usu tihelkonna koolimaja ruumides. Mõlemil korradel oli laste pidule öieti palju külalisi ilmunud. Raha jõulupuu ja kingituste tarvis annetas kooliwanem P. W. Isõrin. Kingitusi said kõik koolilapsed. Omal poolt laulsivad koolilapsed kooliõpetaja J. Jakobsoni juhatusel wäga mõnusaste ilmlikka ja waimulikka laulusid, lugesivad salmisid ja mõistu-laulusid. Nimetatud päeval peetakse Sobori-kirikus kella 11 ajal pidulik jumalateenistus, mille ajal kõik koolilapsed (60 last) ühes muu koguduse rahwaga laulawad. Üpris armas on kuulata, kui lapsed oma puhta ja selge häälega Jumalale kiitust laulawad. 1905 aastal mõttsivad pidulikust jumalateenistusest ja laste pidust kaks wõerast preestert osa, nimelt: praosti abiline A. Paflär ja Suuga-linna pr. A. Bisländskij.

Sisjetulek 1904. aastal — 1300 rub. 78 kop. —

tuli kokku järgmistest hallikatest :

1903. aastast jäi järele. . .	122	rbl.	35	kop.
Proua G. von Ulrich korjas .	113	"	—	"
Seltsi liige A. Wiik. . . .	3	"	15	"
Seltsi liige L. Rammus . .	7	"	40	"
Hra A. J. Kujer.	75	"	5	"
Hra G. M. Djatonow . . .	90	"	—	"
Prester K. Samberg, sula raha	232	"	—	"
ja 0/0 paberitega 200 rbl., mis				
ära saidwad müüdud 183 rbl. eest	183	"	—	"
Laste käsitöö ja muu tingitud				
asjade looimine tõi sisse . .	215	"	—	"
Seltsi liikmetest korjasivad järg-				
mised : Jakob Täht 10 rbl.,				
D. Kalm 5 rbl. 50 k., Th.				
Saar 2 r., M. Weinberg 2 r.,				
A. Padrik 1 r. 20 k., Th.				
Meibaum 7 r. 68 k., P. Kot-				
kas 50 kop. ja Joh. Täht 4				
rbl. ühtekokku	33	"	2	"
Koolivanem, kaupm. P. W. Tšorin	62	"	—	"
Müüdud raamatute eest tuli sisse	6	"	47	"
Korjandustest jumalateenistuse				
ajal ja Seltsi kutruteest on sisse				
tulnud	49	"	54	"
Kooli kassast antud	12	"	50	"

Seltsi liikmete käest :

Dionisji Kalm ja Andrei Bertel	—	"	60	"
--------------------------------	---	---	----	---

Andrei Bertel	1	rubl.	—	top.
Anton Suiſſ	1	"	—	"
Georgi Päßmel	1	"	—	"
Toomas Meibaum	1	"	—	"
Elisaweta Lamberg	1	"	—	"
Wassili Sakkur	1	"	50	"
Karp Weitmann	—	"	50	"
Mihail Ardel	—	"	40	"
Joann Ritſe	—	"	55	"
Kozma Kahu	3	"	—	"
Wassili Sakkur	1	"	—	"
Udo Sai	1	"	—	"
Mihail Ardel	1	"	—	"
Ewgeni Ewgeniew	1	"	—	"
Theodor Saar	2	"	—	"
Georgi Lambach	1	"	—	"
Jakob Läh	2	"	—	"
Georgi Päßmel	1	"	—	"
Peter Kottas	1	"	—	"
Mihail Ardel	1	"	—	"
Joann Pöder	1	"	—	"
Jwan Jakobson	1	"	—	"
Dionisfi Kalm	1	"	—	"
Martin Sakk	1	"	—	"
Wassili Sakkur	—	"	25	"
Matwej Weinberg	2	"	—	"
Taraskewa Bogdanowitsch	30	"	—	"
Mihail Werewkin	5	"	—	"
Dionisfi Katus	5	"	—	"
Maria Fomina	3	"	—	"

Elisaweta Samberg 5 rbl. — kop.

Jõulupuu heaks korjatiwad:

Matweij Weinberg	3	"	10	"
Theodor Saar.	3	"	95	"
Muude helbe annetajate poolt .	11	"	45	"

Summa: 1,300 rub. 78 kop.

1904 aastal jai 941 rub. 4 kop. välja antud,
nimelt järgmistele asjade eest:

Koguduse waestele.	46	rbl.	50	kop.
Koolilaste magamise tua üür .	60	"	—	"
Muu kooli tarwituste päale .	70	"	—	"
Kirjutus materjal.	5	"	—	"
Raamatuid ostetud	32	"	86	"
Sumalateenistuse pidamise kulud maal	7	"	18	"
Preestri teenistuse riided . .	41	"	25	"
Matstud Notariusele.	12	"	—	"
Sauljatele	7	"	—	"
Jõulupuu kulud	11	"	56	"
Uruande trükk.	12	"	88	"
Muud vähemad kulud	21	"	5	"
Metsa eest maksetud	285	"	18	"
Rautfioni fiske maksetud. . .	86	"	—	"
Markide kulud.	5	"	60	"
Metsa raiumine ja muud selle- kohased kulud.	236	"	98	"

Summa: 941 rbl. 04 kop.

Sisjetulek 1905 aastal — 1335 rubl. 24 kop. —

tuli kokku järgmistest hallitatest:

1904-maist aastast jäi järele .	354 rubl.	74 kop.
Korjandused kirikus ja Seltsi		
kruusidest	57	95 "
Müüdud raamatute eest tuli tagasi	3	35 "
Preili P. N. Bogdanowitschi käest	5	— "

Seltsi liikmed annetasiwad:

Dionissi Kalm.	1	20	"
Georgi Tambach	1	—	"
Ewgeni Ewgeniew	1	—	"
Kozma Kahu	2	—	"
Theodor Saar.	1	—	"
Mihail Tamm.	1	—	"
Joann Leppik	1	—	"
Georgi Pasmel	1	—	"
Anton Luist	1	—	"
A. Antson	1	—	"
Mihail Ardel	1	—	"
Elisaweta Samberg	1	—	"
Matweij Weinberg.	1	—	"
Jakob Täht	1	—	"
Sai wõlgu wõdetud	300	—	"
Protsenta hoiu-kassast	16	—	"
Pr. Beldugini käest	25	—	"
Ura müüdud metsa jätiste eest.	300	—	"
Endise preestri A. Simo korja-			
tud raha, konsistoriumist kätte			
saadud.	228	—	"

Seltsi liikmed: J. Pääsmel . . .	3	rbl.	—	kop.
J. Pöder . . .	2	"	—	"
E. Engeniew . . .	1	"	—	"
A. Quist . . .	3	"	—	"
M. Weinberg . . .	1	"	—	"

Waim. Konfistoriumist antud korjanduse-raamatu läbi . . .	15	"	—	"
--	----	---	---	---

Summa: 1335 rbl. 24 kop.

1905 aastal sai 1125 rubla 74 kop. järgmiste
asjade eest välja antud:

Koguduse waestele	18	rbl.	40	kop.
Pauljatele	3	"	—	"
Kooli teendriks	6	"	—	"
Kirikute tarwituste, raamatute ja kirjutus-materjali eest 1905 ja 1906 a. tarwis	11	"	46	"
Raamatuid ostetud	7	"	67	"
Tänu-awaldamise kirjad	3	"	—	"
Muud vähemad kulud	5	"	98	"
Metsa eest maksetud	286	"	16	"
Palkide wadu	323	"	90	"
Palkide metsast väljaandjale	15	"	—	"
Pae-kiwide eest maksetud	170	"	—	"
Laudade saagimise eest	121	"	72	"
Tahutud kiwide eest	130	"	—	"
Palkide ümberladumine	6	"	—	"
Woorimehele	7	"	—	"
Muud vähemad kulud	9	"	95	"

Summa: 1,125 rbl. 74 kop.

403 Nõuukogu liikmete arv.

Esimisel jaanuaril 1906 a. oli Nõuukogu liikmete arv järgmine: esimees pr. R. Samberg, tema abiline Th. Saar, kassahoidja M. Weinberg, kirjatoimetaja J. Jakobson ja liikmed: A. Aido, R. Antson, M. Ardel, G. Grogniem, R. Kahu, R. Kalls, D. Kalm, J. Kardin, J. Kitse, P. Kottas, M. Laht, W. Lahtur, A. Luits, M. Väänbaum, J. Müür, Th. Meibaum, J. Pöder, J. Pääsmel, A. Bertel, J. Lambach, M. Lamm, Joh. Täht, J. Täht, G. Samberg ja A. Simm.

1904 a. pidas Selts 6 koosolekut, aga 1905 a. 8 koosolekut.

Neil koosolekutel tulivad arutamise alla :

1) Abiandmine waestele; 2) raha wäljamineku finnitamine; 3) metsa ostmine; 4) metsa raiumine; 5) jumalateenistus; 6) jõulupuu ja kingitused koolilastele; 7) tänuawaldus kinkijatele; 8) raha wõlgwõtmine; 9) metsa-jätiste müümine; 10) palwetirjade kirjutamine; 11) mõned küsimused usu asjus; 12) seletus riigi wolikogust. — Kõik Seltsi tegewus on praosti-herra pitseriga finnitatud protokollis raamatusse ülesse kirjutatud.

Peale rahalist abi kinkiswad A. Luits, J. Pääsmel, Joh. Täht ja Th. Meibaum koolile toolid. Peale selle toob Joh. Täht weel iga aasta koolilastele jõulupuu, ja Jakob Täht annetab lauljate heaks Hr. Ülestõusmise-pühadeks raha.

Hoolekandja Nõuukogu avaldab südamlikku tänu kõikidele, kes Nõuukogu tema kasulikus ettevõttes on toetanud.

* * *

Hoolekandja Seltsi esimehe kõne Seltsi koosolekul,
18. det. 1905 a.

Auustatud Seltsi liikmed!

Küüd, kus meie ümbruses igalpool segadused valitsesid, kui kõikidele Wene-riigi alamatele usuwabadsus antud, on waja meil, kui koguduse eestseisjatel, ka mõned sammud edasi astuda, — ristiniimese elu sihti filmas pidades.

Meid on wähe; enamuse on meie muu-usuliste suguwendade pool. Karta tuleb, et mõned meie kogudusest, kes nõrgad uskus ja usuõpetust wähe tunnewad, muu-usuliste pealekippumise, naermise ja pilkamise mõjul Õigest usust lahkumise soowi lasewad oma südamesse asuda. Järele waadates, mis tungidel siin süü on, ei leia ega tea mina muud, kui järgmist: 1, Õige-usk hakkas alles hilja aja eest Gesti-rahwa seas elutsema, kuna aga Guteri-usk mitu sada aastat wana on; 2, Õige-usu õpetus, usu tõmbed ja nõuded ei ole Gesti-rahwale tuttawad, ning rahwa seas on mõnikord õieti tõlmatumad wale-aruamised Õige-usu kohta. Sarnaseid walear-

wamisi kõigest wäest toetawad igal sündsal juhtumisel muu-usuliste waimulikud juhatajad: nad seletawad rahwale Dige-usu kombeid kõlbluseta olekus, piirawad neid ebausku walgusega, naerawad ja pilkawad Dige-usu kombeid ka kirikus kantslist, kui kõlbmata ja naeruwäärilisi asju; 3, muu-usulisi on enamused, ning paljudes elujuhtumistes, näituseks: ristimistel, laulatustel, matustel — muu-usuliste enamust koos-olemas nähes, kaaluwad meie usuwennad mõttes enamuse poole; siit sünnib 4) meie tuimus ja tagasihoidmine neis juhtumistes, kus waja on oma usku ülestunnistada ja kaitseada. Kuna esimistel ristiusu päewadel ristiinimesed walmis olivad martri-krooni oma usu eest wastuwõtma, meie omad, kui waja on usku ülestunnistada, heidawad wastastega ühte nõuusse ning ialgi ei ole nad agarad oma usku kaitsema; 5, usu külmus, näituseks, — olen ka sarnast ütlemist kuulnud: muu-usu kirikus saab ometi istuda; seal kuuleb ka pilli healt... Noored tütarlapsed ütlevad: — seal saab rutemini mehele, j.n.e. Urusaadam on igauhele, kui jõe on sarnaste arwamine! 6) Wale häbitundmus oma usu pärast: paljud häbenewad ristitähete etteheita, pühakuusid omas majas pidada, risti kaelas kanda — ja muud, iseäranis külades, kus muu-usulisi ikka rohkem on. Aga ühelgi neist põhjustest ei ole nõnda juuremat tähendust, et usku ennast hawatse pidada. Et Dige-usu Gesti-rahwa seas alles noor on, et jeda usku laimatakse ja pilgatakse, et muu-usulisi enamused on — need kõik on sarnased põhjused, milles meil enestel

jüüdi ei ole. Kui Kristus maa peal elas, siis Teda, kõigepuhhtamat, ka laimati ning Temast räägiti, et Ta pidada kurjawaimu mäega imet tegema ja muud sellefarnast. Siis ei ole ka imeasi, kui uft, mida Ta alustas, pilkamist ja laimamist kandma peab. Jumastaja Jse ütles ka seda ette: „On nemad Mind tagatiusanud, siis tiusawad nemad teidki taga. (Joann. 15, 23.) See on tuttav asi, et inimese-foo etslitud mõttefujutused meie aegse patuse- ja ille-kohtu-foole armsamad on, kui täieline Jumala sõna õpetuse täitmine. Teataw on ka see, et enamus (muu-usulised Gesti rahwa seas) vähemat osa (Di-geusulisi eestlasi) laimuste ja pilkamiste läbi wõr-gutab.

Muud põhjused: meie usukülmus, tuimus, hoo-letus usuõpetust tundma õppida ja usukombeid täita, tagasihoidlik oleks, häbitundmus (ei tea mispärast?) muu-usuliste ees, — on meil eneste mõtte- ja wai-mu-tõbed ja nõtrused, millede wastu aeglaste waja arstirohtu otsida. Need meie waimu nõtrused heida-wadki meie kalli ja lunastawa usu peale tumedat warju ja häwitawad igapäewase Õige- ja Suteri-usulise elu wahel, mis õiguse järele filmapaistew peaks olema, — koguniste ära. Kui mõerausuline meie igapäewases elus midagi paremat ei näe, kui-das wõib ta siis meie lunastawat ja kallist Õiget-usku armsaks hakata pidama? Inimene wahetab üht asja, mõttemiisi ja usutunnistust teise wastu, kui ta teise parema leiab olewat. Et aga mõera-usuline meie usus paremat wõiks leida, selleks on

waja lähedamalt selle usu õpetusega ja kombetega tuttavaks saada. Kui meie ise — omas igapäewases elus — oma usu ei tunnista ning teda koguniste weel hābeneme, — kuidas aga wõiwad siis mõeratuslikud meie usu hāid ja kaunid omadusi tundma õppida...? „Istsi ei süüta küünalt ja ei pane seda waka alla, waid küünla-jala pääle, siis paistab tema kõigile,“ ütles Sunastaja. Meie aga eefime raskestes Sunastaja sõnade wastu, ning paneme oma usu (seda lunastuse walgust), mis kui heledaste paistew walguš meile lunastuse teed näitab, waka alla. „Paistku teie walguš inimeste ees, et nemad teie hāid tegusid näewad ja auustawad teie Issa, kes taewas on,“ ütles Issand. Ratsugem ka meie nõnda elada, et meie usu walguš heledaste paistaks, et meie elu ja tegude läbi ka teised inimesed õpitsiwad Jumalat õigel wiisil kiitma ja auustama.

Issanda õpetust juhtnõõriks wõttes, leiame peagi, mis selletarwis tegema peame, et meie usk mitte waka all ei oleks, waid heledaste ja kauniste Jumala auuks hiilgaks ja paistaks. Selle tarwis julgen ma järgmist ettepanekut teha.

1. Et meie waimline elu edeneks, wõtame meie — Hoolesandja Seltsi liitmed — nõuaks, tingimata igal hommitul ja õhtul, enne ja pärast sööma — palwet teha. Palweid leiab igati palwe-ehi laulu-raamatust; hoolega ja torralikult risti-tähte ette heita, pühakujud omas majas auu sees hoida ja pühapäewal ning suurtel pühadel nende ette õlilambikest põlema panna.

2. Kirjamõistjad lugegu igapäew wähegi Jumalafõna eht lastu lapsed, kes koolis lugema õppinud, ette lugeada.

3. Igal pühapäewal ja suurtel pühadel kiriklitust jumalateenistusest osa wõtta.

4. Soowitaw oleks, et igaüks kõige vähemalt kaks korda lauatirikus käiks, Suure- ja Jõulu-paastu ajal.

5. Ülepea peame katsuma ühte kainet ja karsket elu elada.

6. Igal juhtumisel katjugem Dige-usu õpetust itka rohkem ja rohkem tundma õppida, et wõiksimewastust anda küsijatele ja juhatust neile, kellel seda waja. Urusaamata küsimiste üle wõib igal ajal minu käest seletust saada.

*

*

*

Kui neid ridasid trükki saatsin, lugesin ma kaheš Wene-lehes ja Gesti-lehes „Postimehes“, et Gestimaal rahwas hulgana Dige-ususse hakkab minema. Tänu olgu Jssandale! Tõde tõuseb waka alt ning hakkab heledaste paistma. Seht seletab seda pööret rahwa südames nõnda: — Mässu päiwil sai rahwas tunda, kes ta õiged kaitstjad ja abilised on. Kuna Dutheri-usu õpetajatest üks osa ära põgenes, teine osa paigale jäädes, aga rahwa saatusest osa ei wõtnud, kaitsejwad Dige-usu koguduste preestrid õnnetumaid ja süüta inimesi, ning oma

elu nad seal juures ei kahjatsenud. Weel rõõmus-
tawam oli see sõnum, et ma seda just 19. webru-
aril, priiuse päewal, lugema juhtusin. Issandal
tānu andes oma priiuse eest, tänagem Teda jüda-
meist ka selle eest, et Gestirahwa waimu pealt pine-
duse ahelad haktawad langema, ning ta omas hä-
das on tundma saanud püha Dige-usu armu wäge.
Midaku Issand meie Jumal meid kõiki ikka täieli-
semats saada Dige-usu waimus, et kõik ükskord
woitfime Issandat ühest suust ja ühest südamest
kiita ja auustada.

Kuidas wiina=joomisest pääseda.

A. Peet'i trükk, Wiljandis.

Книжка для детей и взрослых.

Печатать дозволяется. — Рига, 8. марта, 1906 года.
Цензоръ протоіерей Н. ЛЕЙСМАНЪ.

Kui Diogeneesele ühe pidu peal karistas wiina anti, walas ta wiina maha. Juuresolejad hakkasiwad tema tegu laitema. Kuulus tark wastas: „Kui mitte mina wiina, siis oleks wiin minu ära häwitanud.“

Kuidas find hoiatada, nõder inimene? Mis sulle juhatuseks anda, et sa hirmsast wiina himust pääseksid? Millega su mõistust walgustada? Millega su raugenud jõudu kosutada, et sa need ahelad ära purustaksid, mis find wiina-himus kütkestawad?

Kust see tuleb, et inimene iseenele waenlaseks saab? Heida pilku enese pääle: päewast päewa nõrgestad sa oma terwist, päew päewa järele enam ja enam lähened sa enneaegu surmale. Teised inimesed katsuwad mitmesuguste abinõude waral oma eluiga pikendada ja kaitsewad oma terwist; sina tapad wiinakihwtiga iseennast. Teised muretsewad oma hää elukäigu eest, sina aga häwitad oma hää elujärge. Igapäew uputad sa wiina sees oma mõistust ja südant. Sinu wiinahimu järeldused on hirmsad. Sest sa oled südametunnistuse ja auu kaotanud, oled terjajaks saanud, su mõistus on segane ja nüri. Suuremat õnnetust ei olegi maa pääl. Küll võib inimene õnnetuses wara, terwise, pere kaotada, terjaja olla, mitte aga hingest ilma jääda,

aga fina oled kõigist ilma. Sarnase elu eest mõistatavad find Jumal ja inimesed hukka.

Mis pean ma tegema? küsid ja. Sinu enese võimuses on see, kas juua või mitte, kas uut mõistlikku elu algada, ehk jügamamale langeda. Ära arva, et ja pöörmise võimaluse ära oled kaotanud. Ära ialgi mõtle, et ümberpöörmiseks sul abinõuu ei ole. Inimesel on võimata kõik ära kaotada, ivaatene hädust jääb temasse ichtagi alles, ja see ivaatene, nagu säde, võib suureks leegiks õhtuda. Kui madalaske ja iganes langenud oled, ja weel wõid hääks inimeseks saada, kui oma himu wastu wõidelda tahad. Nõnda ka elus tõesti sünnib. On inimesi, kes omal ajal suured joodikud olivad, nüüd aga loetakse neid seltskonna uhtuseks ja kaunistuseks. Kaste oli neil oma himu wastu wõidelda, aga ilma wõitluseta ja waewata ei ole võimalik midagi hääd korda saata.

Paljud õnnetumad ütlevad, et üks saladusline wägi nende üle walitseb, mille mõju alt nad ennast ei jõua wabastada. Kas see ka tõsi on? Kas ei saa kõige suurem joodik raha puudusel wiinata läbi?

Sa räägid, et katsusid wiinajoomist maha jätta, su jõud aga rauges kiisatustega wõideldes ära. Kui ja korra oma himuga wõitlust alustades ära nõrkesid, katju teine, kolmas, neljas, katju katkümnes kord; katju seni, kuni wõidupärg find ehil. Usu kindlaste, et ja wõitjaks wõid saada, siis jääb sulle ka wõit. Sul on midagi, mis himudest üle on,

see on sinu tahtmise jõud, mida sa unustusesse oled jätanud ja eemale tõukanud, võida tema tagasi, siis võid sa kergesti himude üle valitseda.

Sa räägid, et find ennastki su himu pahan-dab. On see ka nii? Mispärast sa siis oma käe wiina järele wälja sirutad? Miks sa ennast jooma võimaluse eest kõrwale ei hoiad? Miks raiskad sa wiimase waewaga teenitud kopika wiina pääle? Ei, — wiin on sulle väga meele järele. Kui ta sulle wastumeelt oleks, siis ei jookks sa teda ning jookseks niijuga-sest kõhast, kus wiina juuakse, eemale. Mis teed aga sina? Kõneled, et sa wiina ei jalli ja wiin su terwisele kahjulik on, jood aga edasi ja ei mõt-legi kainet elu algada. Näha on, et wiin find lõbustab. Doonu funni mõjul walib igaüks nii-jugust asja ehk meelelahutust, mis talle armas on, kuna wastumeelsest põlgusega ennast eemale hoiab. Sina nimetad ennast õnnetumaks, nead oma saatust, töötad joomise maha jätta, kuid mõne minuti pärast sirutad wärisewa käe wiina pudeli järele. See näi-tab, et korratu ja kõlbluseta elu sulle armas on.

Ei ole ühtegi himu olemas, mille üle inimene ei suudaks võitu saada. Waja on kõikumata taht-misega mõitlusest alustada ja siis mõidelda seni, kuni täieline mõit käes. Kui sa täna enese üle walitsjed ja ei joo, siis on sul seda homme kergem teha. Mida sagedamine sa ennast wiina joomisest eemal hoiad, seda rohkem kaob sinu wiina himu. Võib olla, et esimene mõitluse katse on sulle raske, kuid teine ja järgmised lähewad hõlpsamine tõrda.

Meie ihu nõuab tarwilisel mõõdul sööki ja jooki. Koguniste võimata on farnaseid loomuse nõudeid täitmata jätta. Kuid wiin ei ole ihule sugugi tarwis, üsna ümberpöördu: wiin osade kaupa hävitab ihu. Kui aegamööda ihu nõnda wiinaga ära harjub, nagu oleks teda ihule tingimata tarwis, siis on sul waja paar korda joomahimu kustutamata jätta, et sa juba sihitindlalt paranemise teed edasi võiksid astuda.

Tuleta meelde, kuidas sa jooma hakkasid. Samm-sammult tõmbas sind joomahimu oma tööku. Hakkas niisama järk-järgult ka tema võimust hävitama. Pole sul waja mõjuwaid tõendusid otsida, mispärast inimene ei pea jooma; ütle lühidelt ja kindlalt: „Mina ei pea jooma, sest wiin on minu hukatus.“ Mida rohkem hakkad arutama, mispärast just ei pea jooma, seda rohkem leiad oma joomatõbele wabandust.

Kui su arusaamine nii kaugale on selginenud, et waja leiad olewat joomist maha jätta, ära siis ühte minutitki wiivita. Kahtlused ja soowid weel ei suuda sind eesmärgile wiia. Meile järgnegu wiibimata tarwiline tegu. Kui sagedaste jääwad inimesed mõitjaks hävitawate looduse wägedega wõideldes. Kas siis tõesti sa ei suuda wiinahimu ära lümmatada? Sa oled waba, wõid üht ehk teist teguwiisi walida. Wiina himu on sinu omadus, sinu enese läbi loodud. Ütle nüüd, mis on enam: sina ise ehk sinu himu, mille sa ise oled loonud. Hädaohtlik on ennast himu ees, mille sa ise elule

oled kutsunud, alla anda. Sest kui himu võidak, langed fina. Alstu julge südamega temale vastu; katku ta juurtega välja ja kuigi tunned valu, — siis kannata. Kõige vähem järelandmine teeb sind himu orjaks. Pea meeles, et sa himu alati enesega ühes kannad. Ta paneb igaüht sinu sammu tähele ja on valmis, et sündsal pilgul sind oma võrku püüda. Kui vägem su himu iganes ei oleks, ta sureb aga peagi, kui lõõk lõõgi järele teda tabab.

Su sõnadest selgub, et sa mõni aeg wiina ei ole joonud, praegu aga jälle jood, ning sa isegi ei tea, kuidas see sündis. See ongi paša, et sa hoolega enese üle ei walwa. Jäta maha hooletus, ole valmis ja kui wiina himu sind kimbutab, ära puutu wiina külge. Hoiu ennast niisugustest kohtadest ja tuttawatest eemale, kus sind kiujatus ähwardab. Parema häwita sõpruse fide, kui enese eluläigu kaalu pääle paned. Kui sa langed, sarnased sõbrad pakuvad sulle pilkamist abiandmise asemel. Kui juhtub, et sind jooma sunnitakse, ära siis kaua aruta: kas kõlbab juua või ei. Kui niisuguste küsimuste üle oma pääd murdma hakkad, siis su mõte kaalub ikka wiina poole, sest sinu himu, kui osaw adwoklat, leiab alati mõjuwaid põhjusid sind jooma sundida. Ära anna järele, seisa kõikumata, kui talju meres. Ära usu iseennast ega teisi. Sest niisugustel minutitel otsib inimese himu agaraste wabandawaid põhjusid, nagu: mõis wähe juua, ega see tilgakene häda ei tee. Tuhanded korrad juhtub sinuga seda. Sa ise aga tead wäga hästi, et „see tilgakene“ iga

päewaga suuremaks kasvab, kuni ta wiimati sinule hukatuse toob. Ära usu ühtegi meelitajat, waid peleta ta eemale ja wasta: Ei, ma ei joo mitte, — ka tilgake toob kahju.

Olgu weel kord kinnitatud, et himudega wõideldes sugugi ei pea järele antama. Mõni ei joo kuu otja, aga näe, wiimaks juhtumise kombel kasvab keelt ometi. Teisel päewal wõtab ta juba rohkem, ning siit algab tema langemine.

Kui ja wõideldes juhtud komistama, ära meelekindlusest kaota. Komistades tõuse üles ja alga wõitlust uuesti. Kui esimene katse ei õnnesta, ära lohe arwa, et ja wõitluseks nõrk oled. Himudega wõideldes ei ole ükski inimene nõrk, sest see oleks meile hirmjamaks taewa nuhtluseks olnud. Sellepärast, kui ja oled otjustanud joomist maha jätta, katstu järgmist töotust pidada: „Mingil tingimisel ega juhtumisel, ei sõpruse ega suguluse, ei jälle-nägemise ega lahktumise mõjul, ei rõõmus ei mures, — ei ialgi ei wõta ma wiina tilgakest juhu.“ Usu, et siis sinu õnnetuise läbi tumestatud elu selgub, sinu kannatamise päewad ärkamise läbi lõpewad, ja Jumala armu osaliseks saad ning elu sulle õnne ja rõõmu toob.

Weel üks hää nõuu. Ära mitte wõitlust oma himuga ettewaatamatalt alusta. Harjuta ennast enne selle läbi, et wähema himude nõuded maha suruda katsud. Riisugused katsed teritawad tahtmise wõimu ja teewad sind osawaks ning kannatli-

tuts mõitlejaks. Selharjutused mõivad mitmesugused olla, näit., ja jood mitu klaasi theed, — joo nii palju, kui elu ülespidamiseks tarvis läheb; ja suitsetad — katšu see kasuta amet maha jätta. Nii iseenesega mõideldest võib paljugi kätte saada. Olgu meeldetuletuseks väike looke: Keegi minu tuttawatest suitsetas 40 aasta jooksul iga päew ligi 50 paberossi. Küüd on 5 aastat sest mööda, kui ta viimast korda tubakat pruutis. Ta mõõrutas enese suitsetamast ise oma waba joowi järele. Alguses on teda küll igavus, halb tundmus, rahutu olek tüütanud. Aga nendega tuli tarvis mõidelda, kuni täieline mõit käes oli.

Niisugused eelharjutused õpetavad inimest enese üle walitsema. Terast karastatakse tules, tahtmise jõud leiab neis harjutustes kindlust.

Jgaüks himu lõpeb nälja-surma läbi, kui ta seda toidust ei saa, mida ta enese ülewõlpidamiseks nõuab. Nii lämbub ka peagi jooma-himu, kui jooja teda wiinawõtmisega ei toida.

Kui ja uue, kaine eluteele astud, walwa igal sammul enese üle, mitte ainult alguses, waid mitme kuu ja aasta jooksul. Ära unusta, et igal sammul on võimalust joomiseks leida: mure, rõõm, tüli naabriga j. n. e. Kui meeletu effitus: rõõmu ja kurbuse päewil oma mõistust wiinas uputada!

Rõõmu päiwil oled wiinata rõõmus ja kurbust ei suuda ja wiinapudelisse mahutada. Joo kas

terwe meri wiina, mure ei wäheene; magad ja une ära, jällegi hakkab sind mure muljuma.

Kui sa wiinajoomise koguniste maha oled jät nud, ära siis üleliiga enese pääle looda; ära arwa, et mingisugune kiusatus sind enam ei saa eksitada. Ära ole julge oma meelekindluse pääle; parem hoia ennaft kiusatustest eemale. Mõt le, et oled mere pääl, kus wahel wagune ja waike, wahel aga ootamata maru laenete mägesid weeretab.

Hoia igaft patu teost eemale, sest igaüks patt on üks wiinale, nagu wiin ise üksiks on iga patule.

*

*

*

Kui palju wiletsust ja õnnetust sünnitab wiinajoomine! Igal pool nõuab omale ohwrid. Iseäranis suur on ta mõju alama rahwa tihtide kohta. Maal ja linnas, hürtsikus ja toredas elumajas — igal pool on hukatust tooja waenlane pesitamas. Wargus, nuga dega kisklemine, tapmine, rööwimine ja muud kurjad teod saawad wiina mõjul korda saadetud. Õnnetu perekondlik elu ja weel õnnetumad järeldused — kiburad ja nürida mõistusega lapsed on wiina töö. Järk-järgult nõrgestab wiin inimese waimuterawust ja ihu kindlust. Wõimata on sullega kirjeldada, misugust wiletsust ja õnnetust wiinajoomine inimesele toob. Ta muudab inimese mõistuse ta looma farnaseks, riisub talt kõik waimu omadused, teeb teda kahjulikuks feltskonna

liikmetes ja kolwatute perekonna isaks. „Kui hauad ennast avaraksid,“ ütleb üks karstuse tegelane, „siis miljonid, kes wiina läbi kihwtitunud tunnustaksivad ühel häälel, et wiinal on selles wiletsuses süüdi, mida nad seltskondliku ja perekondliku elusse on toonud.“ Agaraste on wiimasel ajal karstuse tegelased selle hirmsa waenlase wastu üles astunud: siin ja seal ärkawad uued karstuse seltsid elusse, kes ühisel tegewusel katsuwad neid ahelaid purustada, mis inimesi wiina-himust kütkestawad. Annaks Jumal, et igalüks, kes wiina-himust waewleb, hakkaks mõistma, kui suurt wiletsust wiin inimeste tervetele küllwab.

